

ZİRAİ KAZANÇ ELDE EDEN MÜKELLEFLER İÇİN VERGİ REHBERİ

Vergi Geleceğimizdir

Ayrıntılı Bilgi İçin

gib.gov.tr

Bu Rehber, yayım tarihinde yürürlükte olan mevzuat dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Mevzuat bilgilerine ve güncel haberlere, Başkanlığımız;

- İnternet sayfasından,
- Doğrulanmış ve resmi sosyal medya hesaplarından,
- e-Posta bilgilendirme sisteminden,
- Dijital Vergi Asistanından (GİBİ),

ulaşabilirsiniz.

**2024 Takvim Yılına Ait Gelir Vergisi Beyannamenizi
1 Mart – 2 Nisan 2025 (31 Mart – 1 Nisan tarihlerinin resmi
tatile rastlaması nedeniyle) Tarihleri Arasında Defter Beyan
Sisteminden Vermeyi Unutmayınız.**

Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı

Şubat/2025

Yayın No: 545

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
1. ZİRAİ FAALİYETE İLİŞKİN KAVRAMSAL BİLGİLER	5
1.1. Zirai Faaliyet, Zirai İşletme, Çiftçi, Mahsul, Müstahsil Makbuzu	5
1.2. Zirai Kazanç ve Diğer Gelir Unsurlarıyla Olan İlişkisi	7
2. ZİRAİ KAZANCIN VERGİLENDİRME ESASLARI	8
2.1. Tevkifat Yoluyla Vergilendirme	8
2.2. Gerçek Usulde Vergilendirme	10
2.3. Zirai Kazanç Mükelleflerinin, Yanında Çalıştırdıkları İşçilere Ödenen Ücreti Vergilendirilmesi	11
3. ZİRAİ KAZANCIN GERÇEK USULDE VERGİLENDİRİLMESİNDE DİKKATE ALINACAK İŞLETME BÜYÜKLÜĞÜ ÖLÇÜLERİ	12
3.1. Arazi Üzerinde Yapılan Zirai Faaliyetlerde İşletme Büyüklüğü Ölçüleri	12
3.2. Arazi Üzerinde Yapılmayan Zirai Faaliyetler ile Kara ve Su Avcılığında İşletme Büyüklüğü Ölçüleri	14
4. ZİRAİ KAZANCIN TESPİTİ	15
4.1. Zirai İşletme Hesabı Esasına Göre Hasılat	16
4.1.1. Zirai İşletme Hesabı Esasında İndirilecek Giderler	17
4.1.2. Zirai İşletme Hesabı Esasında Hasılattan İndirilemeyecek Giderler	18
4.2. Zirai Kazancın Bilanço Esasına Göre Tespiti	18
5. ZİRAİ KAZANÇLARA İLİŞKİN MUAFİYET, İSTİSNA, İNDİRİM VE TEŞVİKLER	19
5.1. Vergiden Muaf Çiftçiler	19
5.2. Teşvik İkramiyesi	19
5.3. Genç Girişimcilerde Kazanç İstisnası	20
5.4. Vergiye Uyumlu Mükelleflere %5 Vergi İndirimi	21
5.5. Tarımsal Destekleme Ödemelerinde Kazanç İstisnası	22
5.6. Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Kapsamında Düzenlenen Ürün Senetlerinin Elden Çıkarılmasından Doğan Kazançlarda İstisna	23
5.7. Çeşitli Kurumlarca Verilen Avans, Kredi, Sübvansiyon Gibi Teşviklerden Yararlanma Hakkı	23

6. YILLIK BEYANNAMENİN VERİLMESİ VE GELİRİN TOPLANMASI	24
7. ZARARLARIN KÂRLARA TAKAS VE MAHSUBU	24
8. YILLIK BEYANNAMEYE DÂHİL EDİLEN KAZANÇ VE İRATLARDAN YAPILACAK İNDİRİMLER	26
9. TEVKİF YOLUYLA KESİLEN VERGİLERİN MAHSUBU VE İADESİ	28
10. 2024 TAKVİM YILI GELİRLERİNE UYGULANACAK VERGİ TARİFESİ	31
11. YILLIK BEYANNAMENİN VERİLMESİ	31
12. VERGİNİN ÖDENME ZAMANI VE ŞEKLİ	32
13. BEYANNAMEYE EKLENECEK BİLDİRİM VE BELGELER	34
14. BEYANNAME VERMEYENLERE UYGULANACAK YAPTIRIMLAR	34
15. ZİRAİ KAZANCIN VERGİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN ÖRNEKLER	34

GİRİŞ

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre, gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tabidir. Gelir vergisine tabi gelir unsurları; ticarî kazanç, ziraî kazanç, ücret, serbest meslek kazancı, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı ve diğer kazanç ve iratlardan oluşmaktadır.

Bu Rehberde, 2024 yılında zirai kazanç elde eden gerçek kişilerin vergilendirilmesine yönelik olarak; gerçek kişilerce icra edilmekte olan zirai faaliyete ilişkin kavramsal bilgiler, vergileme esasları, tevkifat uygulaması, işletme büyüklüğü ölçüleri, kazancın tespiti, indirilebilecek ve indirilemeyecek giderler, istisnalar, indirimler, kazancın beyan edilip edilmeyeceği, beyan edilmesi durumunda hangi şartlar altında beyan edileceği, beyannamenin verilme zamanı ve verginin ödenmesi gibi konular hakkında bilgiler yer almaktadır.

1. ZİRAİ FAALİYETE İLİŞKİN KAVRAMSAL BİLGİLER

1.1. Zirai Faaliyet, Zirai İşletme, Çiftçi, Mahsul, Müstahsil Makbuzu

Zirai faaliyet: Arazide, deniz, göl ve nehirlerde, ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veyahut doğrudan doğruya tabiatın istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin üretimini, avlanmasını, avcılar ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden çeşitli şekillerde faydalanılmasını ifade eder.

Bazı nebat ve hayvan çeşitlerinde üretimin doğrudan doğruya arazi üzerinde yapılmaması zirai faaliyetin niteliğini değiştirmez.

Aşım yaptırmak maksadıyla erkek damızlık beslenmesi, çiftçiye ait her türlü ziraat makina ve aletlerinin başka çiftçilerin zirai üretim işlerinde çalıştırılması da zirai faaliyetlerden sayılır.

Zirai işletmelerde ücretli durumuna girmeksizin çalıştırılan çiftçilerce bizzat yapılan sulama, süt sağımı, meyve toplanması, kavaklıklarda dikim, kesim, toplama, taşıma, gibi hizmetler de zirai faaliyet kapsamında ifa edilen hizmet olarak kabul edilir.

Satışların dükkân ve mağaza açılarak yapılması halinde, mahsullerin dükkân ve mağazaya gelinceye kadar geçirdikleri safhalar zirai faaliyet sahasında kalır. Çiftçiler tarafından doğrudan doğruya zirai faaliyetleri ile ilgili alım satım işlerini yönetmek için açılan yazıhaneler, faaliyetleri bu konu ile sınırlı kalmak şartıyla dükkân ve mağaza sayılmaz.

Ürünlerin internet ortamında satışı; bu yerlerin elektronik iş yeri olarak iş yeri tanımı kapsamına girmesi nedeniyle ticari faaliyet olarak değerlendirilecek ve bu faaliyet sonucu elde edilen gelirin de Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hükümleri çerçevesinde vergiye tabi tutulması gerekecektir.

Çiftçiler mahsullerini bir dükkân veya mağaza açarak sattıklarında, mahsullerin dükkân veya mağazaya gelinceye kadar geçirdikleri safhalar zirai faaliyettir. Ancak dükkân veya mağazaya geldikten sonraki safhalar ise ticari faaliyet kapsamında değerlendirilir. Çiftçilerin özellikle zirai faaliyetleri ile ilgili alım satım işlerini idare maksadıyla açtıkları yazıhaneler, dükkân veya mağaza sayılmaz. Buradaki faaliyetler de zirai faaliyet kapsamında değerlendirilir.

Zirai makine ve aletlerinin zirai işletmeye dahil bulunması, yani çiftçiler tarafından bizzat kendi zirai faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilmiş olmaları halinde, kendi zirai faaliyet ve işletmesinin kapasite ve büyüklüğüne bakılmaksızın, bu araçların diğer çiftçilerin zirai üretim işlerinde çalıştırılması zirai faaliyet kapsamında değerlendirilmektedir.

Çiftçilerin zirai işletmeleri ile tarımsal alet ve makinelerini kiraya vermeleri veya bunları el emekleri ile birleştirmek suretiyle yaptıkları hizmetler, zirai faaliyet kapsamında ifa edilen hizmet olarak kabul edilmektedir.

Zirai işletme: Zirai faaliyetlerin, içinde yapıldığı işletmelere zirai işletme denir.

Bir çiftçiye veya ortaklığa ait olup aynı köy sınırları içinde veya birbirine bitişik arazi üzerinde bulunan veya üretim şartlarına göre birbirine bağlılık ve beraberlik arz eden işletmeler tek işletme sayılır.

Çiftçi: Zirai işletmeleri işleten gerçek kişilere (adi şirketler dahil), vergiye tabi olsun veya olmasınlar çiftçi denir.

Gelir vergisinden muaf çiftçi: Ziraat işlerinde kullandıkları hayvan, hayvan arabası, motor, traktör gibi vasıtalar veya sandallarla nakliyeciliği mutat hale getirmeksizin ara sıra ücret karşılığında eşya ve insan taşıyan çiftçiler, bahse konu hizmetlerine münhasır olmak kaydıyla gelir vergisinden muaftır.

Mahsul: Zirai faaliyetler neticesinde üretilen maddelere mahsul denir.

Müstahsil Makbuzu: 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 235 inci maddesine göre, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin, gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın aldıkları malların bedelini ödedikleri sırada tanzim etmeye ve bir nüshasını satıcı çiftçiye vermeye mecbur oldukları belgeye müstahsil makbuzu denir. Müstahsil makbuzunun, elektronik ortamda düzenlenme zorunluluğuna ilişkin düzenlemeler ve açıklamalar 509 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde yer almaktadır.

1.2. Zirai Kazanç ve Diğer Gelir Unsurlarıyla Olan İlişkisi

Zirai kazanç: Zirai faaliyetten doğan kazanç zirai kazançtır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun uygulamasında:

- Mal ve hakların, zirai işletmeye dahil bulunması halinde, söz konusu mal ve hakların kiraya verilmesi sonucu elde edilen gelirler, zirai kazanç olarak vergilendirilecektir.
- Zirai faaliyete bilfiil iştirak etmeksizin sadece üründen pay alan arazi sahiplerinin gelirleri gayrimenkul sermaye iradı olarak vergilendirilecektir.
- Gerçek usulde vergiye tâbi çiftçilerin ziraî üretimde kullandıkları gayrimenkullerin, iktisap tarihinden başlayarak beş yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazancı olarak vergilendirilecektir.
- Ticari veya zirai bir işletmenin faaliyeti ile serbest meslek faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi, henüz başlamamış olan böyle bir faaliyete

hiç girişilmemesi karşılığında elde edilen hasılat arızı kazanç olarak vergilendirilecektir.

- Çiftçi sayılmayanlar ile çiftçi olmakla beraber zirai faaliyetleriyle ilgili olmayan zirai makine ve aletlerini başka çiftçilerin zirai üretim işlerinde çalıştıranların, bu faaliyetlerinden elde edilen gelirleri ticari kazanç olarak vergilendirilecektir.
- Çiftçiye ait olmakla beraber ziraî işletmeye dahil edilmeyen biçerdöver veya bu mahiyetteki bir motorlu araç veya on yaşına kadar ikiden fazla traktörün işletilmesinden elde edilen gelirler ticari kazanç esaslarına göre vergilendirilir.

Kollektif şirketlerle adi veya eshamlı komandit şirketler zirai faaliyetle iştigal etseler dahi çiftçi sayılmazlar. Zirai faaliyetle iştigal eden kollektif şirketlerin ortakları ile komandit şirketlerin komandite ortaklarının şirket karından aldıkları paylar şahsi ticari kazanç olarak vergiye tabi tutulmaktadır.

Anonim ve limited şirketler, zirai faaliyette bulunsalar da çiftçi sayılmayacakları gibi bunların kazançları kurum kazancı olarak vergilendirilecektir.

2. ZİRAİ KAZANCIN VERGİLENDİRME ESASLARI

Zirai kazançlarda genel vergilendirme şekli tevkifat usulü olup gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin defter tutmasına gerek yoktur. Gerçek usulde vergilendirilen çiftçilerin, kural olarak işletme hesabı esasına göre 'çiftçi işletme defteri' tutması gerekmekte beraber, isteğe bağlı olarak bilanço esasına göre de defter tutulabilir.

2.1. Tevkifat Yoluyla Vergilendirme

Çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançlar, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilir.

Vergi kesintisi yoluyla vergilendirme, gerçek usule tabi olmayan çiftçiler açısından aynı zamanda nihai bir vergileme niteliğindedir. Çiftçiler bu kazançları için beyanname vermezler.

Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar.

Gelir vergisi kesintisi oranları farklı zirai ürün ve hizmetler için farklı tespit edilmiştir.

Tevkifat oranları (2009/14592 sayılı B.K.K uyarınca);

- Hayvanlar ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsulleri için yapılan ödemelerden %2 (ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlarda %1),
- Diğer zirai mahsuller için yapılan ödemelerden %4 (ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlarda %2),
- Orman İdaresine veya Orman İdaresine karşı taahhütte bulunan kurumlara yapılan, ormanların ağaçlandırılması, bakımı, kesimi, orman ürünlerinin toplanması, taşınması ve benzeri hizmetlerden %2,
- Zirai faaliyet kapsamında ifa edilen diğer hizmetlerden %4,

olarak tespit edilmiştir.

Çiftçilerden satın alınan zirai mahsuller ve hizmetler için Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan tevkifat sorumlularınca nakden veya hesaben bir ödeme yapılması halinde, yapılan ödemelerden (avans olarak ödenenler dahil) gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir. Tevkif edilen gelir vergileri; gerçek usulde gelir vergisine tabi olan çiftçilerce verilecek yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanan gelir vergisinden (ilgili zirai kazancın

beyannameye dahil edilmesi kaydıyla) mahsup edilebilecek olup, gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler yönünden ise nihai vergileme olarak kalacaktır.

Bir çiftçinin:

- Gerçek usulde vergilendirilmeyen (tevkifat yoluyla vergilendirilen) başka çiftçilere,
- Vergi mükellefi olmayan tüketicilere,
- Kazancı basit usulde tespit olunan ticaret erbablarına,

zirai ürün satması veya zirai hizmet sunması halinde gelir vergisi tevkifatı yapılmayacaktır.

Zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler, zirai ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapmak zorunda olduklarından, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesine göre yapacakları tevkifatla ilgili Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamelerini, bağlı buldukları vergi dairesine tevkifatın yapıldığı ayı takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar verebilirler.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi zorunludur.

2.2. Gerçek Usulde Vergilendirme

Çiftçilerden;

- Gelir Vergisi Kanununun 54 üncü maddesinde yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşanların,
- Bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca sahip olanların,
- On yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olanların,
- Ziraat gruplarının birkaç tanesi içine giren zirai faaliyetlerin bir arada yapılması halinde, en fazla iki gruba ait işletme büyüklükleri bu gruplar için tespit olunan hadlerin yarısını aşanların,
- Gerek şahsi işletmesi gerekse dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen işletme büyüklüğü ölçüsünün altında kaldığı halde, kendisine ait işletmenin ve ortaklıklardaki payların toplamı bu ölçüyü aşanların,

- Kendi isteğiyle gerçek usulde vergilendirilmek isteyenlerin, kazançları gerçek usulde tespit olunarak vergilendirilir.

Aile reisi ile birlikte yaşayan eş ve velayet altındaki çocuklara ait işletmeler ile ortaklık halindeki işletmelerde işletme büyüklüğü toplu olarak dikkate alınır.

Ortaklıklarda, ortaklığın birden fazla işletmeyle ilgili olması veya işletmelerin ayrı ayrı mahallerde bulunması durumu değiştirmez. Payları toplamı ölçüleri aşmayan diğer ortaklar tevkifat yoluyla vergilendirilirler. Yarıcılık ortaklık sayılır.

Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler, yazılı olarak vergi dairesinden istemde bulunmaları halinde izleyen vergilendirme dönemi başından, işe yeni başlayanlar, işe başlama tarihinden itibaren gerçek usule geçebilirler.

Gelir Vergisi Kanununun 54 üncü maddesinde yazılı ölçüleri aşanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren gerçek usulde; gerçek usule tabi olanlardan bu ölçülerin altında kalanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilirler.

2.3. Zirai Kazanç Mükelleflerinin, Yanında Çalıştırdıkları İşçilere Ödenen Ücretin Vergilendirilmesi

Gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin yanında günlük, mevsimlik veya sürekli olarak çalışan işçilere ödenen ücretler gelir vergisinden istisna edilmiştir. Bu nedenle, ücretler için gelir vergisi kesintisi yapılmasına ve gider pusulası gibi belge düzenlenmesine, muhtasar ve prim hizmet beyannamesi verilmesine gerek yoktur.

Ancak gerçek usulde vergilendirilen çiftçilerin yanında çalıştırılan işçilere ödenen ücret üzerinden; gelir vergisi kesintisi yapılması, ücret bordrosu veya gider pusulası düzenlenmesi ve muhtasar ve prim hizmet beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Zirai işletmelerde ücretli durumuna girmeksizin çalıştırılan çiftçilerce bizzat yapılan sulama, süt sağımı, meyve toplanması, kavaklıklarda dikim, kesim, toplama, taşıma gibi hizmetler de zirai faaliyet kapsamında ifa edilen hizmet

olarak kabul edilir ve düzenlenecek olan gider pusulasında %4 oranında stopaj yapılır. Esnaf muafiyi kapsamında verilen hizmetler ise %10 oranında stopaja tabiidir.

3. ZİRAİ KAZANCIN GERÇEK USULDE VERGİLENDİRİLMESİNDE DİKKATE ALINACAK İŞLETME BÜYÜKLÜĞÜ ÖLÇÜLERİ

Zirai kazancın gerçek usulde tespiti bakımından bir takvim yılı içinde dikkate alınacak ölçüler aşağıda yer almaktadır.

3.1. Arazi Üzerinde Yapılan Zirai Faaliyetlerde İşletme Büyüklüğü Ölçüleri

GRUPLAR	BÜYÜKLÜKLER
1 inci grup	Hububat ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı taban arazide 900, kıraç arazide 1.700 dönüm
2 nci grup	Bakliyat, afyon, susam, keten, kendir ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 1.000 dönüm
3 üncü grup	Ayçiçeği ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 950 dönüm
4 üncü grup	Pamuk ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 400 dönüm
5 inci grup	Çeltik ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 300 dönüm
6 ncı grup	Pancar ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 300 dönüm
7 nci grup	Patates, soğan, sarımsak ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 200 dönüm
8 inci grup	Çay ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 150 dönüm (Mahsul verebilecek hale gelmeyenler hariç)

9 uncu grup	Tütün ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 200 dönüm
10 uncu grup	Sebze ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 200 dönüm
11 inci grup	Sera ve çiçekçilik ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 8 dönüm
12 nci grup	Kavun ve karpuz ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 300 dönüm
13 üncü grup	Meyve verebilecek hale gelmiş fındık ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 250 dönüm
14 üncü grup	Meyve verebilecek hale gelmiş bağ ve incir ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 250 dönüm
15 inci grup	Meyve verebilecek hale gelmiş antep fıstığında 2.500 ağaç
16 nci grup	Meyve verebilecek hale gelmiş zeytinliklerde 4.500 ağaç
17 nci grup	Meyve verebilecek hale gelmiş narenciyede 1.500 ağaç
18 inci grup	Meyve verebilecek hale gelmiş elmada 2.000 ağaç
19 uncu grup	Muz ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 30 dönüm
20 nci grup	Meyve verebilecek hale gelmiş kayısıda 2.000 ağaç
21 inci grup	Meyve verebilecek hale gelmiş armut, kiraz, vişne, şeftalide 2.000 ağaç
22 nci grup	Diğer meyve ve ürün ziraatinde ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 100 dönüm, yer fıstığı 350 dönüm (Meyve ve ürün verebilecek hale gelmeyenler ile palamut hariç)
23 üncü grup	Büyükbaş hayvan sayısı 150 adet (İş hayvanları ile iki yaşından küçük, büyükbaş hayvanlar hariç)
24 üncü grup	Küçükbaş hayvan sayısı 750 adet (Bir yaşından küçük, küçükbaş hayvanlar ile kümes hayvanları hariç)

3.2. Arazi Üzerinde Yapılmayan Zirai Faaliyetler ile Kara ve Su Avcılığında İşletme Büyüklüğü Ölçüleri

GRUPLAR	BÜYÜKLÜKLER
1 inci grup	Deniz ve iç su balıkları yetiştiriciliği; <ul style="list-style-type: none"> ● Denizlerdeki sınırları belirlenebilen üretim alanlarında yapılan balık yetiştiriciliğinde (ağ kafes vb.) 750 m² ● İç su balıkları yetiştiriciliğinde sınırları belirlenebilen havuz (beton, toprak vb.), göl, gölet ve baraj gölleri gibi üretim alanlarında 900 m²
2 nci grup	Denizlerde yapılan balık avcılığında toplam tekne boyu 20 metre
3 üncü grup	Arıcılık ziraatinde kovan sayısı 500 adet
4 üncü grup	İpek böcekçiliği ziraatinde kutu sayısı 500 adet

Cumhurbaşkanı, bu ölçüleri gerekli gördüğü bölgeler için yıllık olmak kaydıyla arazi ve ürün türlerine göre beş katına kadar artırmaya veya kanuni haddenden az olmamak üzere yeniden tespit etmeye yetkilidir. Bu şekilde tespit olunan ölçüler, Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren yürürlüğe girer.

Yukarıda bahsedilen meyveli ve meyvesiz ağaçlarda meyve ve ürün verebilecek hale gelme durumu başlangıcı ile işletme büyüklüğü gösterilmeyen zirai faaliyetlerde işletme büyüklüğü ölçüsü Tarım ve Orman Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken tespit edilir.

4. ZİRAİ KAZANCIN TESPİTİ

Zirai işletme hesabı esasına göre zirai kazanç, hesap dönemi içinde para ile tahsil edilen veya alacak olarak tahakkuk eden hasılat ile ödenen veya borçlanılan giderler arasındaki olumlu farktır.

Zirai kazancın işletme hesabı esasına göre tespitinde; hesap dönemi başındaki zirai mahsullerin değeri giderlere, hesap dönemi sonundaki mahsullerin değeri ise hasılatla eklenmelidir.

Çiftçiler, işletme hesabı esasında kazançlarını tespit etmek istemeleri durumunda, Vergi Usul Kanununun 213 üncü maddesine göre “Çiftçi İşletme Defteri” tutmak zorundadır. Bu durumda işletme defterinin sol tarafına giderler, sağ tarafına ise hasılat yazılır.

Zirai işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin 1/1/2019 tarihinden itibaren kayıtlarının elektronik ortamda tutulmasına, bu kayıtlardan mükelleflerin defterlerinin elektronik olarak oluşturulması, saklanmasına ve ibrazına, vergi beyannameleri, bildirim ve dilekçelerin elektronik olarak verilebilmesine, elektronik ortamda belge düzenlenebilmesine imkân tanıyan ve bu kapsamda olan mükelleflerin Gelir İdaresi Başkanlığı veri tabanında yer alan diğer bilgilerini mükellefin bilgisine sunan Defter Beyan Sistemini kullanmaları zorunludur.

Defter-Beyan Sisteminin uygulanmaya başlanmasından sonra mükellefiyet tesis ettiren ve söz konusu Sistemi kullanmak zorunda olan mükellefler, kendileri veya aracılık ve sorumluluk yetkisi verdiği kişiler aracılığıyla işe başlama bildirimini verildiği günü izleyen yedinci iş günü mesai saati sonuna kadar gelir vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine başvuru yapacaklardır. Söz konusu başvuru işe başlama bildirimini verildiği günü izleyen yedinci iş gününün sonuna kadar **defterbeyan.gov.tr** adresi üzerinden de yapılabilecektir.

Sisteme, vergi dairelerinden veya Dijital Vergi Dairesinden (**dijital.gib.gov.tr**) İnternet Vergi Dairesi işlemlerini kullanmak üzere alınan “kullanıcı kodu” ve “şifre” bilgileri ile **defterbeyan.gov.tr** adresi üzerinden giriş yapılacaktır. Dijital Vergi Dairesi uygulaması ile de Defter-Beyan Sistemine erişim mümkündür. Sisteme

giriş yapılarak gelir ve gider kayıtları elektronik ortamda gerçekleştirebilir, defterler bu kayıtlardan hareketle elektronik ortamda oluşturabilir, saklanabilir ve beyannameler hazırlanarak onaylanabilecektir.

Defter-Beyan Sistemini meslek mensubu aracılığıyla kullanan mükellefler de Sistemi, herhangi bir işlem yapmadan bilgilenme amacıyla görüntüleme yapmak suretiyle kullanabileceklerdir.

4.1. Zirai İşletme Hesabı Esasına Göre Hasılat

Zirai işletme hesabı esasına göre hasılat aşağıda yazılı unsurlardan oluşur:

- Evvelki yıllardan devredilenler de dahil olmak üzere üretim yapılan, satın alınan veya başka suretlerle elde edilen her türlü zirai mahsullerin satış bedelleri (primler, risturnlar ve benzerleri dahil),
- Ziraat makina ve aletlerinin başka çiftçilerin zirai üretim işlerinde çalıştırılması karşılığında alınan bedeller (Para yerine herhangi bir tüketim maddesi veya üretim vasıtası alınması halinde alınan madde veya vasıtaların emsal bedeli hasılat sayılır.),
- Gider yazılan değerlerin satılması halinde bunların satış bedelleri (Zirai faaliyette kullanılmak üzere, satın alınan gübre, yem, ilaç gibi bazı maddelerin kullanılmasından vazgeçilmesi veya ihtiyaç fazlası olması gibi nedenlerle satışı yapılanların satış bedelleri hasılat yazılır.),
- Mahsullerin elde edilmesinden önce veya sonra hasara uğramalarından dolayı alınan sigorta tazminatları,
- Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (zirai üretimde kullanılan gayrimenkuller hariç) satılması halinde Vergi Usul Kanununun 328 inci maddesine göre hesaplanan hasılat (sabit kıymet satış kârı).

Ayrıca, faaliyetlerine ilişkin olarak, bu Kanun kapsamındaki belgeleri düzenleme zorunluluğu bulunmayanlara yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları mallar (gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerden satın aldıkları mallar hariç) için malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde gider pusulası düzenlemeleri gerekmektedir.

Malın veya hizmetin bedelinin, bahse konu süre dahilinde satıcıya; banka, Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. veya 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamında yetkilendirilmiş ödeme kuruluşları aracılığıyla ödenmesi halinde, bu kurumlarca gider pusulasında bulunması zorunlu bilgileri ihtiva edecek şekilde düzenlenen belgeler (dekont, makbuz gibi), gider pusulası yerine geçtiğinden, bu durumda ayrıca gider pusulası düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır.

Gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerden satın alınan mallar için ise bedelin ödendiği anda müstahsil makbuzu düzenlenmesi gerekmektedir.

4.1.1. Zirai İşletme Hesabı Esasında İndirilecek Giderler

Zirai işletme hesabı esasına göre giderler aşağıda yazılı unsurlardan oluşur:

- İşletme ile ilgili olarak tohum, gübre, fide, yem, ilaç ve benzeri maddelerin sağlanması için yapılan giderler,
- Satılmak üzere satın alınan hayvanların, zirai mahsullerin ve diğer maddelerin bedelleri,
- İşletmelerde çalıştırılanlara ücret, prim ve diğer adlarla hizmet karşılığı yapılan ödemeler,
- İşçilerin iaaşe, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri,
- Zirai tesisat, makina, aletler ve taşıtların çalıştırılması ve bakımı için yapılan giderler (yakıt, yağ, elektrik, yedek parça vesaire) ve tamir giderleri,
- Vergi Usul Kanununa göre ayrılan amortismanlar,
- Kira ve ücret karşılığı kullanılan üretim araçları için yapılan ödemeler,
- Zirai kazancın elde edilmesi ve idamesi için yapılan genel giderler;
 - İşletme için alınan ve işletme için harcanan borç paraların faizleri,
 - İşletme ile ilgili olmak şartı ile ödenen aynı vergi, resim ve harçlar,
 - İşletme ile ilgili ve yapılan işin önemi ve genişliği ile orantılı seyahat ve ikamet giderleri (seyahat maksadının gerektiği süreye uygun olmak üzere),

- İşletme ile ilgili olarak ödenen kira bedelleri,
- Genel mahiyetteki çeşitli giderler.
- İşletme ile ilgili olmak şartıyla, sözleşmeye veya ilama veya kanun emrine istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatlar,
- Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (zirai istihsalde kullanılan gayrimenkuller hariç) satılması halinde Vergi Usul Kanununun 328 inci maddesine göre hesaplanan zararlar,
- İşletmeye dahil olup, aynı zamanda kişisel ve ailevi ihtiyaçlar için de kullanılan taşıtların amortismanlarının tamamı ile giderlerinin yarısı,
- İşletmede üretilip de tohum, yem ve başka suretlerle kullanılan zirai ürünlerin emsal bedelleri,
- Gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerden, gerçek usule geçenlerin önceki yıllardan devreden ürünlerinin ortalama maliyet bedeli.

4.1.2. Zirai İşletme Hesabı Esasında Hasılattan İndirilemeyecek Giderler

Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesinde yazılı gider kabul edilmeyen ödemeler hasılattan indirilemez. Ancak, işletmede üretilen mahsullerden teşebbüs sahibi ile eşi ve velayet altındaki çocukları tarafından tüketilenler hariçtir.

4.2. Zirai Kazancın Bilanço Esasına Göre Tespiti

Bilanço esasında zirai kazancın tespiti, işletmedeki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerlerinin kıyaslanması yoluyla yapılır.

Zirai kazancın bilanço esasına göre tespitinde Gelir Vergisi Kanununun 56, 57 ve 58 inci maddelerinde yer alan (hasılat sayılan unsurlar, indirilecek giderler ve indirilemeyecek giderler) hükümler göz önünde tutularak, ticari kazancın bu husustaki hükümleri uygulanacaktır.

Bilanço esasında defter tutmak için kanunla belirlenmiş bir sınır bulunmamaktadır. Çiftçilerin, bilanço esasında defter tutmak istediklerini yazı ile vergi dairesine bildirmeleri gerekmektedir. Yazı ile yapılacak talep, müteakip vergilendirme dönemi başından, yeni işe başlayanlarda ise işe başlama tarihinden itibaren hüküm ifade edecektir.

Bilanço esasını kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönemezler.

Zirai kazançlar açısından, çiftçilerin yatırım indiriminden yararlanabilmeleri için, bilanço esasına göre defter tutmaları zorunludur.

Faaliyetlerine ilişkin olarak, bu Kanun kapsamındaki belgeleri düzenleme zorunluluğu bulunmayanlara yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları mallar (gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerden satın aldıkları mallar hariç) için malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde gider pusulası düzenlemeleri gerekmektedir.

Malın veya hizmetin bedelinin, bahse konu süre dahilinde satıcıya; banka, Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. veya 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamında yetkilendirilmiş ödeme kuruluşları aracılığıyla ödenmesi halinde, bu kurumlarca gider pusulasında bulunması zorunlu bilgileri ihtiva edecek şekilde düzenlenen belgeler (dekont, makbuz gibi), gider pusulası yerine geçtiğinden, bu durumda ayrıca gider pusulası düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır.

Gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerden satın alınan mallar için ise bedelin ödendiği anda müstahsil makbuzu düzenlenmesi gerekmektedir.

5. ZİRAİ KAZANÇLARA İLİŞKİN MUAFİYET, İSTİSNA, İNDİRİM VE TEŞVİKLER

5.1. Vergiden Muaf Çiftçiler

Ziraat işlerinde kullandıkları hayvan, hayvan arabası, motor, traktör gibi vasıtalar veya sandallarla nakliyeciliği mutat hale getirmeksizin ara sıra ücret karşılığında eşya ve insan taşıyan çiftçiler, bahse konu hizmetlerine münhasır olmak kaydıyla gelir vergisinden muaftır.

5.2. Teşvik İkramesi

İlim ve fenni, güzel sanatları, tarımı, hayvan yetiştirilmesini ve memleket bakımından faydalı olan diğer işleri ve faaliyetleri teşvik maksadıyla verilen ikramiyeler ve mükâfatlar gelir vergisinden istisnadır.

5.3. Genç Girişimcilerde Kazanç İstisnası

Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla 29 (yirmi dokuz) yaşını doldurmamış tam mükellef gerçek kişilerin, faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri bu kazançlarının, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin ikinci diliminde yer alan tutara (2024 yılı için: 230.000 TL, 2025 yılı için: 330.000 TL) kadar olan kısmı, aşağıdaki şartlarla gelir vergisinden müstesna tutulmaktadır.

İstisnadan yararlanılabilmesi için;

- Mükelleflerin işe başlamayı kanuni süresi içerisinde bildirmeleri,
- İşte bilfiil çalışılması ya da işin kendisi tarafından sevk ve idare edilmesi (Çırak, kalfa veya yardımcı işçi çalıştırmak ya da seyahat, hastalık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak işinde bilfiil çalışmamak bu şartı bozmaz.),
- Faaliyetin adi ortaklık veya şahıs şirketi bünyesinde yapılması hâlinde tüm ortakların işe başlama tarihi itibarıyla Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20 nci maddesi kapsamındaki şartları taşıması,
- Ölüm nedeniyle faaliyetin eş ve çocuklar tarafından devralınması hâli hariç olmak üzere, faaliyeti durdurulan veya faaliyetine devam eden bir işletmenin ya da mesleki faaliyetin eş veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan veye kayın hısımlarından devralınmamış olması,
- Mevcut bir işletmeye veya mesleki faaliyete sonradan ortak olunmaması,

gerekmektedir.

Bu istisnanın, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye etkisi yoktur.

Bir vergilendirme döneminde (2024 yılı için 230.000 TL, 2025 yılı için 330.000 TL) istisna tutarının altında kazanç elde edilmesi durumunda, istisnadan yararlanılamayan tutar ertesi yıla devredilemez.

5.4. Vergiye Uyumlu Mükelleflere %5 Vergi İndirimi

Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir vergisi mükellefi olan uyumlu mükelleflerin yıllık gelir vergisi beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin %5'i, ödenmesi gereken gelir vergisinden indirilir.

Söz konusu indirimden faydalanmak için belirlenen şartlar, Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 121 inci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre mükelleflerin;

- İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) olması,
- (1) numaralı bentte belirtilen süre içerisinde kesinleşmiş olması koşuluyla vergi beyannamelerindeki vergi türleri itibarıyla ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış bir tarhiyat bulunmaması (Kesinleşen tarhiyatların, indirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl için geçerli olan, yıllık indirim tutar sınırının %1'ini aşmaması durumunda bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.),
- İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla, (1) numaralı bent kapsamındaki vergi beyannameleri üzerine tahakkuk eden vergilerin ödenmiş olması (Ödemenin, ilgili mevzuatı gereği istenilen bilgi ve belgelerin tam ve eksiksiz olarak ibraz edilmiş olması koşuluyla, vergi kanunları gereği doğan iade alacaklarından mahsuben yapılmış olması ve indirimden yararlanıldıktan sonra söz konusu iade alacağı tutarının mahsuben ödemesi talep edilen vergi borcu tutarının altına düşmesi hâlinde, eksik ödenmiş duruma gelen vergilerin mahsuben ödenmek istenilen tutarın %10'unu aşmaması kaydıyla, eksik ödenmiş vergiler dolayısıyla veya vergi kanunları gereğince, tecil edilerek belirlenen şartların gerçekleşmesine bağlı olarak terkin edilecek vergilerin, şartların sağlanamaması hâlinde kanunlarında belirlenen tecil süresinin sonunu takip eden on beşinci günün bitimine kadar ödenmesi şartıyla, bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.), ayrıca, vergi aslı (vergi cezaları ile fer'i alacaklar dahil) 1.000 TL'nin üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,

şarttır.

Hesaplanan indirim tutarı, her hâl ve takdirde 1/1/2025 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere 9.900.000 Türk lirasından fazla olamaz. İndirilecek tutarın ödenmesi gereken vergiden fazla olması durumunda kalan tutar, yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihi izleyen bir tam yıl içinde mükellefin beyanı üzerine tahakkuk eden diğer vergilerinden mahsup edilebilir. Bu süre içinde mahsup edilemeyen tutarlar red ve iade edilmez.

İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile önceki dört takvim yılında 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde sayılan fiilleri işlediği tespit edilenler, bu madde hükümlerinden yararlanamazlar.

Vergi indiriminden yararlanan mükelleflerin, öngörülen şartları taşımadığının sonradan tespiti hâlinde ilgili vergilendirme döneminde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler, vergi ziyayı cezası uygulanmaksızın tarh edilir.

Bu maddede geçen vergi beyannameleri ibaresi, yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri, geçici vergi beyannameleri, muhtasar, muhtasar ve prim hizmet beyannameleri ile Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi beyannamelerini; vergi ibaresi, anılan Bakanlığa bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder.

5.5. Tarımsal Destekleme Ödemelerinde Kazanç İstisnası

26.10.2021 tarihli ve 31640 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 14.10.2021 tarihli ve 7338 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesi ile Gelir Vergisi Kanununa eklenen Mükerrer Madde 20/C ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan tarımsal destekleme ödemeleri gelir vergisinden istisnadır.

Ayrıca,7338 sayılı Kanunun 11 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 92 nci madde kapsamında 26/10/2021 tarihi öncesinde, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan tarımsal destek ödemeleri üzerinden tevkif edilen gelir vergilerinin (düzeltme zamanaşımı içerisinde) çiftçilerin talebi üzerine hesaplanacak faizi ile birlikte iade edilebilmesi imkân sağlanmıştır.

Tarımsal destekleme ödemeleri üzerinden kesilen vergilerin iadesine imkân sağlayan geçici 92 nci maddesinin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar, 316 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde yer almaktadır.

Düzenleme kapsamında yapılacak iadeler, 1/1/2016 tarihi ve sonrasında (2025 yılı bakımından yapılacak iadelere esas olmak üzere ise 1/1/2020 tarihi ve sonrasında), kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılmış bulunan tarımsal destek ödemelerinden kesilen gelir vergisiyle sınırlı bulunmaktadır.

5.6. Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Kapsamında Düzenlenen Ürün Senetlerinin Elden Çıkarılmasından Doğan Kazançlarda İstisna

10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar, 31/12/2028 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden istisnadır.

İstisna edilen bu kazançlar üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi kapsamında tevkifat yapılmaz.

Münhasıran bu kazançlar için gelir vergisi mükelleflerince yıllık beyanname verilmez, bu kazançlar verilecek beyannamelelere dahil edilmez.

5.7. Çeşitli Kurumlarca Verilen Avans, Kredi, Sübvansiyon Gibi Teşviklerden Yararlanma Hakkı

Gelir Vergisi Kanununun 53 üncü maddesinde "Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belge alma verme, saklama ve ibraz yükümlülüklerine uymayan çiftçiler, çeşitli kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen avans, kredi, sübvansiyon, prim gibi ayni ve nakdi destek unsurlarından yararlanamazlar. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usuller, ilgili kuruluşların görüşleri de alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Konu ile ilgili olarak çiftçilerin avans, kredi, sübvansiyon, prim gibi ayni ve nakdi destek unsurlarından yararlanabilmeleri için ilgili mevzuatlarının yanı sıra Vergi Usul Kanununun belge düzenine ilişkin yükümlülüklerine uymaları ve çiftçi belgesi almaları gerekmektedir.

Bir takvim yılı içinde zirai faaliyeti ile ilgili olarak iki kez Vergi Usul Kanununun belge düzenine ilişkin yükümlülüklerine uymadığı tespit edilen ve bu tespitleri kesinleşen çiftçiler, izleyen takvim yılı başından itibaren bir yıl boyunca destek unsurlarından yararlanamayacaklardır. Ayrıca çiftçilerin sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığının tespit edilmesi ve bu tespitin kesinleşmesi halinde de bu yaptırım aynı süre ile uygulanır.

6. YILLIK BEYANNAMENİN VERİLMESİ VE GELİRİN TOPLANMASI

Gelir Vergisi Kanununda sayılan gelir unsurlarından bir takvim yılı içinde elde edilen kazanç ve iratlar, aksine hüküm olmadıkça, mükellefler tarafından yıllık beyanname ile beyan edilir. Beyan edilmesi gereken gelirlerin yıllık beyannameye toplanarak beyan edilmesi zorunludur.

Zirai faaliyette bulunan ve zirai kazançları gerçek usulde vergilendirilmekte olan mükellefler, söz konusu faaliyetlerinden dolayı kazanç elde etmemiş olsalar bile yıllık beyanname vermek zorundadırlar. Beyannameye dahil edilmesi zorunlu olan başka gelir unsurlarının da bulunması halinde Gelir Vergisi Kanununun 85 ve 86 ncı maddelerinde belirtilen esaslara ve söz konusu gelirlerin beyanına ilişkin özel hükümlere göre işlem yapılması gerekmektedir.

Örneğin; zirai kazancının yanında mesken kira geliri elde eden mükelleflerden, zirai kazancını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar, mesken kira gelirlerine tanınan istisnadan (2024 yılı gelirleri için 33.000 TL, 2025 yılı gelirleri için 47.000 TL) faydalanamayacakları gibi istisna tutarının altında kalan mesken kira gelirlerini de, gerçek usulde tespit edilen zirai kazançları dolayısıyla verecekleri yıllık gelir vergisi beyannamesine dahil edeceklerdir.

7. ZARARLARIN KÂRLARA TAKAS VE MAHSUBU

Gelirin toplanmasında gelir kaynaklarının bir kısmından hasıl olan zararlar (Gelir Vergisi Kanununun 80 inci maddesinde yazılı diğer kazanç ve iratlardan doğanlar hariç) diğer kaynakların kazanç ve iratlarına mahsup edilir.

Buna göre;

● Zarar olarak mahsup edilecek olanlar:

- Diğer kazanç ve iratlar dışındaki kazanç ve iratlardan doğan zararlar,
- Yurt dışındaki faaliyetten doğan zararlar (İlgili ülkedeki denetim elemanlarınca rapora bağlanmalıdır.).

● Zarar olarak mahsubu yapılamayacak olanlar:

- Diğer kazanç ve iratlardan doğan zararlar,
- Menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarında, sermayede meydana gelen eksilmeler,
- Gelir vergisinden istisna edilen kazançlarla ilgili zararlar.

Tam mükellefiyete tabi kişiler, yurt dışı faaliyetlerinden doğan zararlarını, faaliyette bulunulan ülkenin vergi kanunlarına göre denetim yetkisi verilen kuruluşlarca rapora bağlanması ve raporun aslı ve tercüme edilmiş bir örneğinin Türkiye'deki ilgili vergi dairesine ibrazı halinde mahsup edebileceklerdir.

Türkiye'de mahsup edilen yurt dışı zararın, ilgili ülkede de mahsup edilmesi halinde, Türkiye'de beyannameye dahil edilecek yurt dışı kazanç, mahsuptan önceki tutar olacaktır.

Türkiye'de gelir vergisinden istisna edilen kazançlarla ilgili yurt dışı zararlar, yurt içindeki kazanç ve iratlardan mahsup edilmez.

Geçmiş yıllarda oluşan ve mahsup edilemeyen zararların cari yıl kazançlarından mahsubu mümkündür. Arka arkaya 5 yıl içinde mahsup edilmeyen zarar bakiyesi takip eden yıllara devredilemez. Envantere dahil olmayan gayrimenkullerin satışından doğan zararların mahsubu mümkün değildir.

8. YILLIK BEYANNAMEYE DÂHİL EDİLEN KAZANÇ VE İRATLARDAN YAPILACAK İNDİRİMLER

Yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlere ilişkin indirimler, Gelir Vergisi Kanunu ile diğer Kanunlarda belirtilmiştir. Gelir vergisi matrahının tespitinde gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden aşağıda belirtilen indirimlerin yapılabilmesi için yıllık beyanname ile bildirilecek bir gelirin bulunması ve yapılacak indirimlerin ilgili mevzuatta belirtilen şartları taşıması gerekmektedir.

İndirim konusu yapılacak tutarın hesaplanmasında beyan edilen gelir olarak, yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan indirimler ve geçmiş yıl zararları düşülmeden önceki tutar esas alınacaktır.

Yıllık beyannameden indirim konusu yapılabilecek hususlar şunlardır:

- Hayat/şahıs sigorta primleri,
- Eğitim ve sağlık harcamaları,
- Beyan edilecek gelirden sınırlı olarak indirilebilecek bağış ve yardımlar ile tamamı indirilebilecek bağış ve yardımlar,
- Sponsorluk harcamaları,
- Cumhurbaşkanınca başlatılan yardım kampanyalarına makbuz karşılığı yapılan ayni ve nakdi bağışlar,
- İktisadi işletmeleri hariç Türkiye Kızılay Derneğine ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine makbuz karşılığı yapılan nakdi bağış ve yardımlar,
- Girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların indirimi,
- Yurt dışında mukim kişi ve/veya kurumlara Türkiye'de verilen ve münhasıran yurt dışında yararlanılan hizmetlerden sağlanan kazancın elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar tamamının Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla %80'i,
- Korumalı iş yeri indirimi,
- Bireysel katılım yatırımcısı indirimi,

- e-Ticaret Gümrük Beyannamesiyle mal ihracatı kapsamında elde edilen kazançlarda indirim,
- 5746 sayılı Kanun kapsamındaki Ar-Ge ve tasarım indirimi,
- Diğer Kanunlara göre tamamı indirilecek bazı bağış ve yardımlar şöyledir;
 - 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa göre yapılan bağışlar,
 - 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanuna göre yapılan bağışlar,
 - 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre yapılan bağışlar,
 - 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununa göre yapılan bağışlar,
 - 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,
 - 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa göre bağış ve yardımlar,
 - 3388 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,
 - 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa göre yapılan bağışlar,
 - 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanununa göre kurulan ormanlarda, ağaçlandırma, bakım ve koruma masrafları,
 - 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,
 - 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamaları,
 - 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar,
 - 7034 Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kuruluşu Hakkında Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar,

- 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamaları,
- 7430 Sayılı Antalya Diploması Forumu Vakfı Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,
- 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar,
- 7432 sayılı Uludağ Alanı Hakkında Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamaları,
- 7439 sayılı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,
- 7441 sayılı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması Hakkında Kanuna göre yapılan nakdi bağış ve yardımlar,
- 7474 sayılı Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanuna göre yapılan nakdi bağış ve yardımlar,
- 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanuna göre vakfa yapılan bağış ve yardımlar.

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın varsa mukayyet değeri, yoksa Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre Takdir Komisyonunca tespit edilecek değeri esas alınır.

9. TEVKİF YOLUYLA KESİLEN VERGİLERİN MAHSUBU VE İADESİ

Beynamede gösterilen gelire dahil kazanç ve iratlardan Gelir Vergisi Kanununa göre kesilmiş bulunan vergiler, beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsubu yapılan miktar gelir vergisinden fazla olursa aradaki fark vergi dairesince mükellefe bildirilir ve mükellefin tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaatı üzerine kendisine red ve iade edilir.

Tevkif yoluyla kesilen vergilerin yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir

vergisinden mahsubu ve kalan kısmın iadesine ilişkin düzenlemeler, 252 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ve söz konusu Tebliğde değişiklik yapan 315 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde yer almaktadır.

Tevkif yoluyla kesilen vergilerin yıllık beyannamedeki mahsuplar sonunda kalan kısmının diğer vergi borçlarına mahsup talebi, tutarına bakılmaksızın ve inceleme raporu ve teminat aranılmadan yerine getirilir. Bunun için mahsup talebinin 429 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ekinde yer alan iade talep dilekçesi (1A) ile yapılması gerekmektedir. Mahsuba ilişkin iade talep dilekçesinin (1A) verilmiş olması kaydıyla, mükelleflerin vergi borçlarına ilişkin mahsup talepleri yıllık beyannamenin verildiği tarih esas alınarak yerine getirilir.

Gerçek usulde vergilendirilmekte olan zirai kazanç mükelleflerinin; nakden iade taleplerini 429 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ekindeki iade talep dilekçesi (1A) ile yapmaları gerekmektedir.

Tevkif yoluyla kesilen vergilere ilişkin nakden iade edilecek tutarın 2024 yılı için 239.000 TL'yi (2025 yılı için 340.000 TL) geçmemesi halinde iade talebi, iade talep dilekçesi (1A) ile birlikte, bu dilekçenin 252 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde Değişiklik Yapan 315 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nde yer alan "Nakden İadelere İlişkin Açıklamalar" kısmında yer alan eklenecek belgelerin eksiksiz ibraz edilmesi kaydıyla inceleme raporu ve teminat aranmaksızın yerine getirilir.

Bu kapsamda; kurumlar vergisi mükellefleri ile ticari veya zirai kazanç elde edenler için tevkif yoluyla kesilen vergilerin vergi sorumluları tarafından ilgili vergi dairesine ödenmiş olduğuna ilişkin belgenin ilgili kurumca onaylanan bir örneğinin, iade işlemini gerçekleştirecek olan vergi dairesine iade talep dilekçesi (1A) ile birlikte ibraz edilmesi yeterli bulunmaktadır.

Nakden yapılacak iade taleplerinin 2024 yılı için 239.000 TL'yi (2025 yılı için 340.000 TL) aşması halinde, 2024 yılı için 239.000 TL'yi (2025 yılı için 340.000 TL) aşan kısım Vergi Usul Kanununa göre vergi inceleme yetkisi bulunanlarca yapılacak inceleme sonucunda düzenlenecek vergi inceleme raporuna göre iade edilir. 239.000 TL'ye (2025 yılı için 340.000 TL) kadar olan kısım ise, iade talep

dilekçesi (1A) ve eklerinin eksiksiz ibraz edilmesi koşuluyla teminat aranmaksızın ve inceleme raporu beklenmeksizin iade edilir.

Nakden iade talebinin 2024 takvim yılı için 2.405.000 TL'ye (2025 takvim yılı için 3.400.000 TL) kadar olan kısmı mükellefle süresinde tam tasdik sözleşmesi düzenlemiş yeminli mali müşavirce düzenlenecek tam tasdik raporu uyarınca iade edilebilir. İade talebinin 2024 takvim yılı için 2.405.000 TL'yi (2025 takvim yılı için 3.400.000 TL) aşan kısmının iadesi her hâlükârda vergi inceleme raporu sonucuna göre yerine getirilir.

429 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile vergi kanunları gereği iade hakkı doğuran işlemler nedeniyle nakden veya mahsuben talep edilecek iadelere ilişkin başvuru dilekçeleri, Dijital Vergi Dairesi (İnternet Vergi Dairesi) "Bilgi Girişi / İade Talep Dilekçeleri" bölümünden alınmaktadır.

Beyannamelerini elektronik ortamda vermek zorunda olan gelir vergisi mükellefleri ile kurumlar vergisi mükelleflerinin iade talepleri "Gelir ve Kurumlar Vergisi Standart İade Sistemi (GEKSİS)" kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Gelir ve Kurumlar Vergisi Standart İade Sistemi'nde iadeye esas alınacak GEKSİS Kontrol Raporu'nun oluşabilmesi için iade talep eden mükellefler tarafından "Gelir/Kurumlar Vergisi İade Talebi Girişi (GEKSİS)" yapılmalı ve standart iade talep dilekçesi verilmelidir. İade talep dilekçeleri, Dijital Vergi Dairesi (İnternet Vergi Dairesi) şifresi kullanılmak suretiyle mükellefler veya mükelleflerce yetkilendirilecek serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşavir vasıtası ile elektronik ortamda gönderilebilir.

Ayrıntılı açıklamaların yer aldığı Gelir/Kurumlar Vergisi İade Talebi Girişi Kılavuzu ve Sık Sorulan Sorulara https://intvrg.gib.gov.tr/GEKSIS_Kilavuz.pdf adresinden ulaşılabilir.

10. 2024 TAKVİM YILI GELİRLERİNE UYGULANACAK VERGİ TARİFESİ

Gelir Vergisi Kanununa göre 2024 yılında elde edilen ve yıllık beyanname ile beyan edilen gelir toplamına aşağıda yer alan vergi tarifesi uygulanarak gelir vergisi hesaplanır:

Gelir vergisine tabi gelirler;	
110.000 TL'ye kadar	%15
230.000 TL'nin 110.000 TL'si için 16.500 TL, fazlası	%20
580.000 TL'nin 230.000 TL'si için 40.500 TL (ücret gelirlerinde 870.000 TL'nin 230.000 TL'si için 40.500 TL), fazlası	%27
3.000.000 TL'nin 580.000 TL'si için 135.000 TL (ücret gelirlerinde 3.000.000 TL'nin 870.000 TL'si için 213.300 TL), fazlası	%35
3.000.000 TL'den fazlasının 3.000.000 TL'si için 982.000 TL (ücret gelirlerinde 3.000.000 TL'den fazlasının 3.000.000 TL'si için 958.800 TL), fazlası	%40
oranında vergilendirilir.	

2025 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınacak vergi tarifesi, 329 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile belirlenmiştir.

11. YILLIK BEYANNAMENİN VERİLMESİ

Ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerinden dolayı gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükelleflerinin hiçbir hadle sınırlı olmaksızın yıllık gelir vergisi, katma değer vergisi, gelir geçici vergisi (zirai kazanç mükellefleri hariç) ve muhtasar ve prim hizmet beyannamelerini elektronik ortamda gönderme zorunluluğu bulunmaktadır.

Zirai kazanç kapsamında vergiye tabi olan mükelleflerin gelir geçici vergi beyannamesi verme ve ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır.

Buna göre; ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerinden dolayı gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükellefleri; **2024** takvim yılına ilişkin olarak, **1 Mart - 2 Nisan 2025 (31 Mart-1 Nisan tarihlerinin resmi tatile rastlaması nedeniyle)** tarihleri arasında Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesini, elektronik ortamda göndereceklerdir.

Defter-Beyan Sistemi kapsamındaki mükelleflerin, sistemi kullanmaya başladıkları dönemden itibaren tüm beyannamelerini sistem üzerinden göndermeleri gerekmektedir.

Gelir unsurlarından birinden, bir kaçından veya tamamından bir takvim yılı içinde elde edilen kazanç ve iratlardan beyan edilmesi gerekenlerin, yıllık beyannameye toplanarak beyan edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca bu mükelleflerin takvim yılı içinde;

- Memleketi terk etmesi halinde, memleketi terkten önceki 15 gün içinde,
- Ölümü halinde, ölüm tarihinden itibaren 4 ay içinde vefat eden kişi namına varislerce,

yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyanda bulunması gerekmektedir.

Ölüm halinde, kıst döneme ait beyanname verme süresinin son günü 2/8/2016 tarihi ve sonrası olması durumunda beyannamenin elektronik ortamdan (e-Beyanname sisteminden) gönderimi mümkün bulunmaktadır.

Gelir vergisi, mükellefin ikametgâhının bulunduğu yer vergi dairesince tarh edilir.

12. VERGİNİN ÖDENME ZAMANI VE ŞEKLİ

2024 yılı kazançlarına ilişkin olarak verilecek yıllık gelir vergisi beyannameleri üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisinin, **Mart** ve **Temmuz** aylarında iki eşit taksit olmak üzere;

- Birinci taksitin, damga vergisi ile birlikte **2 Nisan 2025 (31 Mart-1 Nisan tarihlerinin resmi tatile rastlaması nedeniyle),**
- İkinci taksitin ise **31 Temmuz 2025,**

tarihine kadar ödenmesi gerekmektedir.

Memleketi terk ve ölüm gibi mükellefiyetin kalkmasını gerektiren durumlarda, beyan üzerine tarh edilen vergiler, beyanname verme süreleri içinde ödenecektir.

Gelirlerinin büyük bir kısmını zirai kazanç teşkil eden mükellefler hakkında lüzum görülen hallerde iki taksitten fazla olmamak üzere, belli üretim bölgeleri ve ziraat ürünlerine göre özel ödeme zamanları tayin etmeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Yıllık beyannamelerinde, zirai kazançları ile birlikte başka kaynaklardan (193 sayılı Kanununun 2 nci maddesinde sayılan diğer kaynaklardan) elde ettikleri kazanç ve iratlarını bildirecek çiftçilerden, bu toplam gelir içindeki zirai kazançları %75 ve daha yüksek nispette olanlar için ödeme zamanları Kasım ve Aralık ayı olarak belirlenmiştir. Bu durum dışında kalan çiftçilerin ödeme zamanları Mart ve Temmuz ayları olarak belirlenmiştir.

Ödemeler;

- ▶ Başkanlığımıza ait gib.gov.tr internet sitesi (Dijital Vergi Dairesi ve GİB Mobil Uygulaması) üzerinden;
 - Başkanlığımızca belirlenen tutarlar dahilinde, anlaşmalı bankaların kredi kartları ile
 - Anlaşmalı bankaların banka kartları veya banka hesabından,
 - Yabancı ülkede faaliyet gösteren bankaların; kredi kartları, banka kartları ve diğer ödeme yöntemleri ile,
- ▶ Anlaşmalı bankaların;
 - Şubelerinden,
 - Alternatif ödeme kanallarından (İnternet Bankacılığı, Telefon Bankacılığı, Mobil Bankacılık vb.),
- ▶ PTT işyerlerinden,
- ▶ Tüm vergi dairelerinden,

yapılabilmektedir.

13. BEYANNAMEYE EKLENECEK BİLDİRİM VE BELGELER

Sadece zirai kazançlarını beyan eden mükellefler Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesine:

- Ayrıntılı Bilanço ve Ayrıntılı Gelir Tablosu (Bilanço esasına göre defter tutan zirai kazanç mükelleflerince eklenecektir.),
- Zirai Kazançlara Ait Bildirim (Zirai İşletme Hesabı Özeti / Zirai Kazanç Bildirimleri İcmal Tablosu) (İşletme hesabı esasına göre defter tutan zirai kazanç mükelleflerince eklenecektir.),
- Bilanço Esasına Göre Defter Tutan Mükelleflere Ait Ticari Kârdan Mali Kâra Ulaşmak İçin Hesaplamayı Gösteren Bildirim (Sadece bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerince eklenecektir.),
- Varsa, Yabancı Ülkelerde Ödenen Vergilere İlişkin Bildirim,
- Varsa, Kesinti Yoluyla Ödenen Vergilere İlişkin Belgeleri,

ekleyebileceklerdir.

Zirai kazancın yanında başka gelirlerin de beyan edilmesi halinde, ilgili gelire ilişkin belgeler de eklenecektir.

14. BEYANNAME VERMEYENLERE UYGULANACAK YAPTIRIMLAR

Elektronik ortamda verilmesi gereken beyannamenin kanuni süresinde verilmemesi durumunda, mükelleflere özel usulsüzlük cezası ile süresinde tahakkuk ettirilmeyen vergi için ayrıca vergi ziyai cezası ve gecikme faizi uygulanır. Tarh edilecek vergi çıkmaması durumunda ise özel usulsüzlük cezası uygulanır.

15. ZİRAİ KAZANCIN VERGİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN ÖRNEKLER

Örnek 1: Çiftçi (A), 2024 takvim yılında (150) dönüm arazide ayçiçeği ziraati yapmıştır. Çiftçi (A), söz konusu faaliyetinden dolayı 620.000 TL kazanç elde etmiş olup, yıl içinde zirai faaliyeti nedeniyle tarafına yapılan ödemeler üzerinden 24.800 TL tutarında gelir vergisi tevkifatı yapılmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 54 üncü maddesi uyarınca; ayçiçeği ziraatinde işletme büyüklüğü ölçüsü (950) dönüm olarak belirlenmiş bulunduğundan; Çiftçi (A)'nın, işletme büyüklüğü ölçüsü altında kalan zirai faaliyeti nedeniyle elde edilen kazancı, tevkif suretiyle vergilendirilecek olup, söz konusu kazanç için yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmeyecek ve kesinti suretiyle ödenen vergiler, nihai vergi olacaktır.

Örnek 2: Bay (B) arazisini, zirai faaliyete bilfiil iştirak etmeksizin ürünün %25'ini almak koşulu ile Bay (K)'ye kiraya vermiştir. Zirai faaliyete bilfiil iştirak etmeksizin sadece üründen pay alan arazi sahiplerinin elde ettiği gelir, gayrimenkul sermaye iradı olarak vergilendirileceğinden, Bay (B)'nin üründen alacağı pay gayrimenkul sermaye iradı olarak vergilendirilecektir.

Örnek 3: Çiftçi Bay (C) kendisine ait zirai işletmesinde 1.300 adet meyve verebilecek hale gelmiş narenciye ağacı ile ürün yetiştirmektedir. Bay (C) aynı zamanda 3.000 adet meyve verebilecek hale gelmiş narenciye ağacı ile ziraat yapan (L) adi ortaklığında %20 hisseye, 4.000 adet meyve verebilecek hale gelmiş kiraz ağacı ile ziraat yapan (M) adi ortaklığında %50 hisseye sahip bulunmaktadır. Narenciye yetiştirmek üzere yapılacak zirai faaliyette kanunen belirlenmiş had (meyve verebilecek hale gelmiş) 1.500 ağaç, kiraz yetiştiriciliğinde de (meyve verebilecek hale gelmiş) 2.000 ağaçtır. Buna göre ortaklıklardan Çiftçi (C)'nin payına düşen arazi büyüklükleri aşağıdaki tablodaki gibi belirlenecektir.

Adi Ortaklık	Ziraat Türü	Ortaklıkların Büyüklüğü (Ağaç Adedi)	Ortaklık Pay Oranı	Çiftçi (C)'nin Ortaklık Payı
(L)	Narenciye	3.000	%20	600
(M)	Kiraz	4.000	%50	2.000

Bu belirlemeden de görüleceği üzere örnekteki Bay (C)'nin gerek şahsi işletmesi gerekse dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen işletme büyüklüğü ölçüsünün altında kaldığı halde, narenciye ziraati yaptığı kendi işletmesinde sahip olduğu

ağaç adedi ile narenciye ziraati yapan (L) ortaklığından hissesine isabet eden ağaç payı toplamı (1.300 + 600) 1.900 adet ağaç, narenciye ziraatine ait kanuni ölçü olan 1.500 adedi aştığı için, Bay (C)'nin tüm zirai kazancı gerçek usulde vergilendirilecektir.

Örnek 4: Çiftçi (D), 2024 takvim yılında (350) dönüm arazinin tamamını ekerek soğan üretimi yapmıştır. Çiftçi (D), söz konusu faaliyetinden dolayı 1.000.000 TL zirai kazanç elde etmiş olup, yıl içinde zirai ürün satışına ilişkin olarak tarafına yapılan ödemelerden 40.000 TL gelir vergisi tevkifatı yapılmıştır. Öte yandan; söz konusu çiftçi, ticari kazanç mükellefi olup, ilgili takvim yılında 680.000 TL tutarında ticari kazanç elde etmiştir.

Gelir Vergisi Kanununun 54 üncü maddesi uyarınca; soğan ziraatinde işletme büyüklüğü ölçüsü (200) dönüm ekili arazi olarak belirlenmiş bulunduğundan; Çiftçi (D)'nin, işletme büyüklüğü ölçüsünü aşan zirai faaliyeti gerçek usulde vergilendirilecek olup, söz konusu çiftçi Gelir Vergisi Kanununun 85 ve 86 ncı maddelerinde yer alan genel hükümler çerçevesinde; ticari ve zirai kazancını toplayarak yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edecek ve zirai kazancı üzerinden tevkif yoluyla ödemiş olduğu gelir vergisini, vereceği beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edebilecektir.

Bu durumda, Çiftçi (D)'nin 2024 takvim yılı gelirlerine ilişkin ödenecek gelir vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Ticari kazanç toplamı	680.000 TL
Zirai kazanç toplamı	1.000.000 TL
Kazançların safi tutarı (680.000 + 1.000.000)	1.680.000 TL
Vergiye tabi gelir	1.680.000 TL
Hesaplanan gelir vergisi	520.000 TL
Kesinti yoluyla ödenen vergi (-)	40.000 TL
Ödenecek gelir vergisi (520.000 – 40.000)	480.000 TL

Örnek 5: Çiftçi (E), Aksaray ilinde 2024 takvim yılında iş hayvanı olmayan ve iki yaşından büyük 180 adet büyükbaş hayvan ziraati ile uğraşmaktadır. Çiftçi, söz konusu zirai faaliyetinden dolayı 3.000.000 TL zirai kazanç elde etmiş olup yıl içinde, zirai faaliyetine ilişkin olarak tarafına yapılan ödemelerden 60.000 TL gelir vergisi tevkifatı yapılmıştır.

Söz konusu mükellef ilgili takvim yılında ayrıca 80.000 TL mesken kira geliri ve basit usule tabi ticari kazanç mükellefine kiraya vermiş olduğu gayrimenkulüne ilişkin olarak da 25.000 TL tutarında iş yeri kira geliri elde etmiştir. Mükellef, 18 yaşından küçük çocuğuna 300.000 TL'lik eğitim harcaması yapmış olup, Türkiye'de ve gelir veya kurumlar vergisine tabi olan mükelleften eğitim harcamasına ilişkin faturasını almıştır. Çiftçi, kira gelirlerinin beyanında götürü gider usulünü seçmiştir.

Gelir Vergisi Kanununun 54 üncü maddesi uyarınca; büyükbaş hayvan ziraatinde işletme büyüklüğü ölçüsü olarak (150) adet olarak belirlenmiş bulunduğundan; Çiftçi (E)'nin, işletme büyüklüğü ölçüsünü aşan zirai faaliyeti gerçek usulde vergilendirilecek olup, yıllık gelir vergisi beyannamesine dahil edilecek zirai kazancı dolayısıyla tevkif yoluyla ödemiş olduğu gelir vergisini, beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edebilecektir.

Öte yandan; ticari, zirai veya mesleki kazançlarını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olan mükellefler, mesken kira gelirleri istisnasından (2024 yılı için 33.000 TL) faydalanamayacaklardır.

Söz konusu mükellefin, 80.000 TL olan mesken kira gelirini, vereceği yıllık gelir vergisi beyannamesine dahil etmesi gerekmekte olup, mükellefin mesken istisnasından (2024 yılı için 33.000 TL) faydalanması mümkün değildir. Diğer taraftan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (d) alt bendi uyarınca, 2024 yılı için belirlenen tutarı (13.000 TL) aşan, tevkifata ve istisna uygulamasına konu olmayan gayrimenkul sermaye iradının da yıllık gelir vergisi beyannamesine dahil edilmesi gerekmektedir. Buna göre, mükellef tevkifata ve istisna uygulamasına konu olmayan 25.000 TL tutarındaki iş yeri kira gelirini, Gelir Vergisi Kanununun 85 ve 86 ncı maddelerinde

yer alan genel hükümler çerçevesinde, gerçek usulde vergilendirilecek zirai kazancı dolayısıyla vereceği yıllık gelir vergisi beyannamesine ayrıca dahil edecektir.

Eğitim ve sağlık harcamaları; harcamanın Türkiye’de yapılması, gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olması ve beyan edilen gelirin %10’unu aşmaması şartıyla yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden indirilebilecektir. Bu nedenle; beyan edilen gelirin %10’u (3.089.250 X %10) 308.925 TL olduğuna göre, çiftçinin 18 yaşının altındaki küçük çocuğuna yapmış olduğu 300.000 TL tutarında eğitim harcaması indirim konusu yapılabilecektir.

Bu durumda, Çiftçi (E)’nin 2024 takvim yılı gelirlerine ilişkin ödenecek gelir vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Gayrisafi gayrimenkul sermaye iradı tutarı (80.000 + 25.000)	105.000 TL
Vergiden istisna tutar (-)	-
Kalan	105.000 TL
Giderler (-) (Götürü) (105.000 X %15)	15.750 TL
Safi gayrimenkul sermaye iradı tutarı (105.000 – 15.750)	89.250 TL
Zirai kazanç toplamı	3.000.000 TL
Kazançların safi tutar toplamı (89.250 + 3.000.000)	3.089.250 TL
Eğitim harcaması (-)	300.000 TL
Vergiye tabi gelir (3.089.250 – 300.000)	2.789.250 TL
Hesaplanan gelir vergisi	908.237,5 TL
Kesinti yoluyla ödenen vergi (-) (3.000.000 X %2)	60.000 TL
Ödenecek gelir vergisi (908.237,50 – 60.000)	848.237,5 TL

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

2024 Takvim Yılına Ait Gelir Vergisi Beyannamenizi
1 Mart – 2 Nisan 2025 (31 Mart – 1 Nisan tarihlerinin resmi
tatile rastlaması nedeniyle) Tarihleri Arasında Defter Beyan
Sisteminden Vermeyi Unutmayınız.

Sorularınız İçin;

Beyannameleriniz İçin;

**DEFTER
BEYAN
SİSTEMİ**

defterbeyan.gov.tr

